

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 października 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że A. M. od dnia 21 czerwca 2021 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu jako pracownik u płatnika składek (...) I. K.. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że w dniu 18 czerwca 2021 r. pomiędzy A. M. , a płatnikiem składek zawarto umowę , której strony nadały nazwę umowy o pracę na czas określony od 21 czerwca 2021 r. do 31 grudnia 2021 r., na mocy której A. M. powierzono obowiązki przedstawiciela ds. promocji i reklamy na gabinety kosmetyczne, w wymiarze czasu pracy 1/2 etatu i z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 2 300,00 zł. W ocenie organu rentowego płatnik składek nie przedstawił wiarygodnych dowodów wskazujących, że po stronie pracodawcy istniała realna potrzeba zatrudnienia pracownika na podstawie umowy o pracę . Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że od 2 marca 2015 r. A. M. podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Organ rentowy podkreślił , że od 16 lipca 2021 r. A. M. stała się niezdolna do pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jednocześnie zaznaczył, że płatnik składek nikogo nie zatrudnił w czasie długotrwałej nieobecności wnioskodawczynie w pracy , a zarówno przed zatrudnieniem A. M. , jak i w trakcie jej nieobecności , obowiązki te wykonywała płatnik składek. W ocenie organu rentowego powyższe działania świadczą o chęci pozyskania świadczenia z ubezpieczenia społecznego , a nie o zamiarze podjęcia i kontynuowania pracy. Tym samym umowa o pracę zawarta między płatnikiem , a A. M., jako zawarta dla pozor, jest nieważna i A. M. z tego tytułu nie podlega ubezpieczeniom społecznym.

/decyzja k.87 - 91 akt ZUS/

W dniu 3 grudnia 2021 r. A. M. złożyła odwołanie od ww. decyzji w którym wskazała, że nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego. Skarżąca podniosła, że złożone dokumenty wykazują, że faktycznie świadczyła ona pracę. A. M. zaznaczyła, że w kwietniu 2021 r. , z uwagi na trwającą pandemię , była zmuszona zamknąć prowadzony przez siebie zakład kosmetyczny i podjąć zatrudnienie. Z uwagi zaś na chęć dalszej pracy w wyuczonym zawodzie kosmetologa , postanowiła podjąć zatrudnienie w wymiarze czasu pracy wynoszącym 1/2 etatu. A. M. podkreśliła , że o fakcie zajęcia w ciążę dowiedziała się w na początku lipca 2021 r. , a w ramach powierzonych obowiązków miała pozyskiwać klientów dla płatnika.

/odwołanie k.3 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o ich oddalenie.

/odpowiedź na odwołanie k.6 – 7/

Na rozprawie w dniu 17 stycznia 2023 r. wnioskodawczynie oraz zainteresowana poparły złożone odwołanie.

/protokół rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r. , płyta CD k.163/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczynie A. M. urodziła się (...) , legitymuje się wykształceniem wyższym w dziedzinie kosmologii. Od 2 marca 2015 r. A. M. prowadzi gabinet kosmologiczny w ramach własnej działalności gospodarczej. Z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym. Począwszy od marca 2021 r. A. M. prowadzi gabinet w K. (we wcześniejszym okresie siedziba gabinetu mieściła się w P.). W związku z prowadzoną działalnością A. M. odprowadza składki na ubezpieczenia społeczne od najniższej przewidzianej prawem podstawy. W 2021 r. w związku z prowadzoną działalnością wnioskodawczynie osiągnęła przychód w wysokości 19 420,00 zł.

/okoliczności bezsporne , zeznania wnioskodawczynie min.00:03:30 – 00:08:28 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r. , płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:30 – 00:27:21 rozprawy z dnia 18 października 2022 r. , płyta CD k.59/

Zainteresowany płatnik składek I. K. od 20 czerwca 2016 r. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) w ramach, której zajmuje się promowaniem oraz sprzedażą kosmetyków firmy (...) – odwiedza stałe punkty, w których sprzedaje oraz reklamuje produkty, nowości , a także prowadzi szkolenia. W okresie od stycznia do października 2021 r. płatnik składek osiągnął przychód w wysokości 85 307,51 zł (miesięczne przychody w przedziale od około 7000 zł do około 9000 zł).

/dokumentacja k.21 – 33 , 35 – 36 , umowa k.63 – 67, zeznania I. K. min.00:08:28 – 00:10:15 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r. , płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:21 – 00:43:24 rozprawy z dnia 18 października 2022 r. , płyta CD k.59 , zeznania świadka J. K. min.00:45:58 – 00:52:35 rozprawy z dnia 18 października 2022 r. , płyta CD k.59/

I. K. od kilku lat korzysta z usług kosmetycznych w gabinecie A. M..

/zeznania wnioskodawczynie min.00:03:30 – 00:08:28 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r. , płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:30 – 00:27:21 rozprawy z dnia 18 października 2022 r. , płyta CD k.59/

W dniu 18 czerwca 2021 r. pomiędzy płatnikiem , a A. M. została zawarta umowa nazwana umową o pracę na czas określony do 31 grudnia 2021 r. W treści umowy wskazano, że A. M. będzie pozyskiwać klientów gabinetowych na terenie województwa (...) w wymiarze czasu pracy wynoszącym ½ etatu z wynagrodzeniem w wysokości 2 300,00 zł. Jako datę rozpoczęcia pracy wskazano 21 czerwca 2021 r.

/dokumentacja osobowa wnioskodawczynie k.34/

Wnioskodawczynie otrzymała pisemny zakres obowiązków.

/zakres obowiązków k.45 akt ZUS/

W dniu 17 czerwca 2021 r. A. M. odbyła badania lekarskie , które nie wykazało przeciwwskazań do wykonywania przez nią obowiązków pracowniczych na stanowisku związanym z pozyskiwaniem klientów gabinetowych.

/dokumentacja osobowa wnioskodawczynie k.34/

Z treści dokumentu zatytułowanego „ Karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy ” wynika , że w dniu 21 czerwca 2021 r. A. M. miała odbyć szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku pracownika pozyskującego klientów z gabinetów kosmetycznych.

/dokumentacja osobowa wnioskodawczynie k.34/

W dniu 8 lipca 2021 r. płatnik składek zgłosił A. M. do ubezpieczeń od 21 czerwca 2021 r. Pracodawca naliczył i odprowadził składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu zatrudnienia A. M. jako pracownika.

/okoliczności bezsporne/

Przed zawarciem spornej umowy I. K. nie zatrudniała pracowników w oparciu o umowę o pracę. Jediną zatrudnianą do tego momentu osobą , w oparciu o umowę zlecenia , był jej mąż J. K..

/zestawienie k.22 , zeznania I. K. min.00:08:28 – 00:10:15 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r. , płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:21 – 00:43:24 rozprawy z dnia 18 października 2022 r. , płyta CD k.59/

Wnioskodawczynie planowała ciążę (w dniu 11 maja 2021 r. przeszła zabieg wszczepienia zarodka). W chwili zawierania spornej umowy, wnioskodawczynie wiedziała, że jest w ciąży. O fakcie zajścia w ciążę wnioskodawczynie wiedziała co najmniej od 11 czerwca 2021 r.

/karta ciąży k.78 – 82, karta informacyjna k.111, zeznania wnioskodawczynie min.00:03:30 – 00:08:28 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r., płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:30 – 00:27:21 rozprawy z dnia 18 października 2022 r., płyta CD k.59/

Wnioskodawczynie nie udała się do żadnego gabinetu kosmetycznego, ani nie pozyskała żadnego klienta gabinetowego.

/bezsporne; zeznania wnioskodawczynie min.00:03:30 – 00:08:28 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r., płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:04:30 – 00:27:21 rozprawy z dnia 18 października 2022 r., płyta CD k.59/

Od dnia 16 lipca 2021 r. wnioskodawczynie, w związku ze stanem zagrożenia ciąży, stała się niezdolna do pracy.

/okoliczność bezsporna/

Wnioskodawczynie urodziła dziecko w dniu 2 lutego 2022 r.

/okoliczność bezsporna/

Podczas nieobecności wnioskodawczynie w pracy, płatnik składek nie zatrudnił innego pracownika na jej miejsce.

/okoliczność bezsporna/

Płatnik składek nie zamierza kontynuować współpracy z wnioskodawczynią po jej powrocie z urlopu macierzyńskiego, ani nie zamierza zatrudniać na miejsce odwołującej innej osoby. I. K. nie zamierza już rozszerzać swojej działalności w tym zakresie.

/zeznania I. K. min.00:08:28 – 00:10:15 rozprawy z dnia 17 stycznia 2023 r., płyta CD k.163 w związku z jej informacyjnymi wyjaśnieniami min.00:27:21 – 00:43:24 rozprawy z dnia 18 października 2022 r., płyta CD k.59/

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów znajdujących się w aktach sprawy i aktach ZUS-owskich, których wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a i Sąd z urzędu nie znalazł powodów do ich podważenia.

Sąd dał wiarę zeznaniom wnioskodawczynie, zainteresowanej oraz świadkowi J. K. jedynie w takim zakresie w jakim znalazły one potwierdzenie w niespornych dokumentach.

W ocenie Sądu zeznania płatniczki oraz wnioskodawczynie w zakresie realnej potrzeby i motywów, którymi miała kierować się płatniczka podejmując decyzję o zatrudnieniu wnioskodawczynie w swojej firmie na podstawie umowy o pracę, są w całości niewiarygodne. Co również istotne zarówno płatnik, jak i wnioskodawczynie nie wnioskowali o przesłuchanie świadków, z którymi wnioskodawczynie, jako pracownik miałaby mieć styczność podczas wykonywania powierzonych obowiązków. Dziwi to o tyle, że w istocie wnioskodawczynie miała zajmować się akwizycją produktów oferowanych przez płatnika, a zatem potencjalnie w spornym okresie wnioskodawczynie powinna była spotkać się z co najmniej kilkunastoma osobami.

Zdaniem Sądu nie sposób przyjąć, że u płatniczki kiedykolwiek pojawiła się potrzeba zatrudnienia pracownika na podstawie umowy o pracę na wskazanym stanowisku. Tym bardziej, że płatnik nigdy wcześniej nie zatrudniała pracowników w oparciu o umowę o pracę, a jedyną do tego momentu zatrudnianą osobą, w dodatku o umowę zlecenia, był jej mąż J. K.. Co więcej, osiąmane przez płatniczkę w okresie zawierania spornej umowy przychody (na poziomie około 7000 – 9000 miesięcznie) z całą pewnością nie pozwalały na zatrudnienie pracownika w oparciu

o umowę o pracę. Nie sposób zatem przyjąć, że zawarcie spornej umowy o pracę było podyktowane realnymi potrzebami płatnika. Nawet zaś gdyby założyć, że płatnik rzeczywiście chciała rozwijać prowadzoną działalność i potrzebowała pracownika, to jako racjonalny przedsiębiorca z całą pewnością dążyłaby do optymalizacji kosztów (np. mogła zawrzeć umowę cywilnoprawną), a nie nakładała na siebie zobowiązanie wynikające z konieczności wypłaty wynagrodzenia, czy też opłacania za wnioskodawczynię stosownych składek na ubezpieczenie. Podkreślić także należy, że płatniczka oraz wnioskodawczyni od kilku lat pozostają w dobrych relacjach (I. K. od kilku lat korzysta z usług kosmetycznych w gabinecie A. M.), a tym samym wręcz nieprawdopodobnym jest, aby nie wiedziała ona o sytuacji osobistej wnioskodawczyni. Należy podkreślić, iż niezwykle wymowna jest również data z jaką płatnik oraz wnioskodawczyni podjęły decyzję o zawarciu spornej umowy. Z przedłożonej dokumentacji medycznej wynika bowiem, że wnioskodawczyni planowała zajść w ciążę, a niezwłocznie po jej potwierdzeniu, wnioskodawczyni oraz płatnik zdecydowały zawrzeć się sporną umowę. Wątpliwym wydaje się również, aby wnioskodawczyni wiedząc o swoim stanie zdrowia i zagrożonej ciąży oraz problemami związanymi z zajściem w ciążę, zdecydowały się podjąć zatrudnienie, które wymagałoby od niej codziennych dojazdów samochodem i pracy przez kilka godzin. Nadto wnioskodawczyni z całą pewnością nie posiadała kwalifikacji, czy też doświadczenia na powierzonym jej stanowisku. Dodatkowo sama przyznała, że nie udała się do żadnego gabinetu kosmetycznego, ani nie pozyskała żadnego klienta gabinetowego.

Zauważyć przy tym należy, że dokumentacja zatrudnienia wnioskodawczyni (w szczególności zawarta umowa o pracę) jest przejawem jedynie formalnego zadośćuczynienia obowiązkowi zainteresowanego jako pracodawcy, natomiast nie przesądza o tym, że praca była przez wnioskodawczynię faktycznie wykonywana. Nie można wykluczyć, że wskazywane dokumenty zostały wygenerowane na potrzeby ewentualnych postępowań administracyjnych czy sądowych. Reasumując, poza zeznaniami osób, które były zainteresowane rozstrzygnięciem niniejszej sprawy, a także dokumentacji osobowej wnioskodawczyni, nie przedstawiono żadnych dowodów, które potwierdziłyby faktyczne wykonywanie przez wnioskodawczynię powierzonych jej prac w ramach stosunku pracy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne i podlega oddaleniu.

Zgodnie z treścią art.6 ust.1 punkt 1, art.8 ust.1 i art.11 ust.1 i art.12 ust.1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 1009) pracownicy, to jest osoby pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym tj. emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Definicja pracownika na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych została zawarta w przepisie art.8 ust.1 ww. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Pojęcie stosunku pracy o jakim mowa w art.8 ust.1 ww. ustawy jest równoznaczne z pojęciem stosunku pracy definiowanym przez art. 22 k.p. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I UK 296/04, OSNP 2006/9-10/157).

Stosownie do treści art.22§1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Stosunek pracy posiada szczególne cechy, które pozwalają na jego odróżnienie od innych stosunków prawnych do niego zbliżonych.

Stosunek pracy wyróżnia się:

- 1) koniecznością osobistego wykonania pracy,
- 2) podporządkowaniem pracownika pracodawcy,

3) wykonywaniem pracy na rzecz pracodawcy

4) i na jego ryzyko,

5) a ponadto odpłatnością pracy.

W razie ustalenia, że w łączącym strony stosunku prawnym występowały elementy obce stosunkowi pracy nie jest możliwa ocena, że zawarta została umowa o pracę.

Nawiązanie stosunku pracy skutkuje równoległym powstaniem stosunku ubezpieczenia. Obydwa te stosunki, jakkolwiek mają inne cele, to wzajemnie się uzupełniają i zabezpieczają pracownika materialnie - pierwszy na co dzień, drugi na wypadek zdarzeń losowych. Stosunek ubezpieczenia społecznego pracowniczego jest konsekwencją stosunku pracy i jako taki ma charakter wtórny. Ubezpieczenie społeczne nie może bowiem istnieć bez stosunku pracy. Uruchomienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron realizowania celów, którym umowa ma służyć. Jeżeli stosunek pracy nie powstał bądź też nie jest realizowany, wówczas nie powstaje stosunek ubezpieczeniowy, nawet jeśli jest odprowadzana składka na ubezpieczenie społeczne (wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 17 stycznia 2006 roku III AUa 433/2005, Legalis nr 88987). Sam fakt, że oświadczenia stron umowy o pracę zawierają określone w art.22 k.p. formalne elementy umowy o pracę nie oznacza, że umowa taka jest ważna.

Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w uzasadnieniu wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), w którym stwierdzono, iż stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art.58§1 k.c. w zw. z art.300 k.p.). Ocena taka nie odnosi się jednak do sytuacji gdy podejmowane czynności w ramach zawartej umowy o pracę nie mają na celu rzeczywistej realizacji tej umowy, a jedynie uwiarygodnienie jej świadczenia – innymi słowy są czynnościami pozornymi, fikcyjnymi - pracownik udaje, że wykonuje jakieś czynności jedynie po to, aby stworzyć dowody jej świadczenia. Nawiązanie umowy o pracę może bowiem wynikać z czynności faktycznych wyrażających się z jednej strony zobowiązaniem pracownika do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, z drugiej zobowiązaniem pracodawcy do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem (art.22§1 k.p.).

W niniejszej sprawie płatnik składek I. K. prowadząca działalność gospodarczą pod firmą (...) zawarł z A. M. umowę o pracę, która z formalnego punktu widzenia stanowiła stosowną podstawę do objęcia ubezpieczonej ubezpieczeniem społecznym. Ważność tej umowy została jednak – słusznie – zakwestionowana przez organ rentowy.

W ocenie Sądu analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczynie nie wykonywała pracy na rzecz płatnika na podstawie umowy o pracę. Przede wszystkim w toku niniejszego postępowania nie zostały złożone żadne dokumenty (poza dokumentacją osobową) z których wynikałoby, że wnioskodawczynie świadczyła pracę, że wykonywała jakiegokolwiek czynności na rzecz pracodawcy.

W dacie zawarcia umowy o pracę ubezpieczona wiedziała, że jest w ciąży, przy czym od prowadzonej przez siebie działalności odprowadzała składki od najniższej dopuszczalnej podstawy. W tej sytuacji logicznym zatem jest, że wnioskodawczynie była zainteresowana uzyskaniem dodatkowego tytułu do ubezpieczenia, na podstawie którego mogłaby w przyszłości skorzystać z wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Zawarcie umowy o pracę nie jest jednak wystarczające do uznania, że powstał tytuł do ubezpieczenia pracowniczego. Umową o pracę musi być bowiem wykonywana.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczona w spornym okresie od 21 czerwca 2021 r. świadczyła pracę na podstawie umowy o pracę. Wnioskodawczynie, poza dokumentacją pracowniczą nie przedstawiła żadnego wiarygodnego dowodu potwierdzającego wykonywanie przez nią pracy. Nie istnieją bowiem żadne wiarygodne dowody, z których wynikałoby że wnioskodawczynie faktycznie wykonywała pracę polegającą na

prezentacji kosmetyków i pozyskiwaniu klientów. Sama odwołująca przyznała, że nie udała się do żadnego gabinetu kosmetycznego, ani nie pozyskała żadnego klienta gabinetowego.

I. K. stworzyła dla wnioskodawczynie miejsce pracy, celem umożliwienia jej skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z ciążą. W działaniu zainteresowanej dotyczącym zatrudnienia wnioskodawczynie brak jest konsekwencji i ekonomicznej racjonalności. W okresie nieobecności ubezpieczonej w pracy I. K. nie zatrudniała pracowników, co więcej także przed zatrudnieniem wnioskodawczynie nie zatrudniała pracowników w oparciu o umowę o pracę.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy wskazuje, że zainteresowana, nie miała realnej potrzeby zatrudnienia pracownika na powierzonym wnioskodawczynie stanowisku. P. dotychczas wykonywała pracę w istocie sama (w niewielkim zakresie korzystała z pomocy męża), a w okresie niezdolności wnioskodawczynie do pracy osiągała miesięczny przychód z tytułu działalności w podobnej wysokości jak w całym 2021 r., choć nikogo nie zgłosiła do ubezpieczeń społecznych.

Dodatkowo należy wskazać, iż zatrudnienie wnioskodawczynie generowało po stronie zainteresowanej koszty, które niewątpliwie skutkowały obniżeniem jej dochodu, skoro przychód pozostawał na tym samym poziomie.

Podkreślić także należy, że fakt braku zatrudnienia pracownika na miejsce wnioskodawczynie w czasie jej nieobecności utwierdza Sąd w przekonaniu, że zatrudnienie wnioskodawczynie przez zainteresowaną było pozorne.

W ocenie Sądu wnioskodawczynie nie wykonywała na rzecz zainteresowanej czynności charakterystycznych dla stosunku pracy. Wszak nie była w stanie przedstawić jakiegokolwiek wiarygodnych dowodów świadczących o podejmowaniu przez nią czynności w ramach stosunku pracy. Wobec powyższego trzeba uznać, że po prostu nie wykonywała czynności pracowniczych na rzecz swego rzekomego pracodawcy. Odwołująca nie udowodniła, że w spornym okresie była zatrudniona w ramach rzeczywistego, a nie pozornego stosunku pracy i nie udźwignęła ciężaru dowodu w tym zakresie.

Potwierdzeniem rzeczywistego świadczenia pracy nie może być umowa o pracę, czy też lista obecności. Są to bowiem dokumenty stworzone na potrzeby zgromadzenia wymaganej prawem dokumentacji pracowniczej, a nie są one dowodem na faktyczne świadczenie pracy. Zauważyć należy, że zainteresowana również nie przedstawiła jakiegokolwiek innych dokumentów świadczących o wykonywaniu przez ubezpieczoną obowiązków pracowniczych.

Należy zaznaczyć, iż dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie. Mimo istnienia formalnej umowy o pracę, możliwe jest ustalenie, że w konkretnych okolicznościach faktycznych zawarta ona została dla pozorów (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 września 2015 roku, III AUA 622/15). O tym czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne podpisanie umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozorność polega na tym, że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych w art. 22 k.p.

Konsekwencją tak przeprowadzonej oceny materiału dowodowego, jest przyjęcie, że przedmiotowa umowa o pracę jest nieważna na mocy art. 83§1 k.c., a także, iż pomiędzy ubezpieczoną a zainteresowanym nie powstał stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k.p. Przepis art. 83§1 k.c. określa czynność prawną pozorną, jako oświadczenie woli złożone drugiej stronie, które musi być złożone tylko dla pozorów, a jego adresat musi mieć tego świadomość, przy czym przesłanki te muszą wystąpić łącznie. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Taka też sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie.

Zarówno wnioskodawczyni jak i zainteresowana nie miały zamiaru wywołać skutków prawnych jakie wiążą się z zawarciem umowy o pracę, to jest nie chcieli powstania zobowiązania, w którym pracownik miałaby świadczyć na rzecz pracodawcy pracę, a pracodawca tę pracę przyjmować za wynagrodzeniem. Strony nie tylko nie miały zamiaru realizować postanowień umowy, ale także jej nie zrealizowały, a zatem nie istniał pomiędzy nimi stosunek pracy, skoro pracownik pracy nie wykonywał a pracodawca go nie zatrudniał. W takim zaś przypadku nie mógł powstać tytuł ubezpieczenia, pod którym odwołująca została zgłoszona. Zgłoszenie do ubezpieczenia pracowniczego następuje wówczas jedynie pod pozorem zatrudnienia, a zatem dotyczy osoby, która nie może być uznana za podmiot tego rodzaju ubezpieczenia, ponieważ nie świadczy pracy w ramach stosunku pracy i przez to nie można jej przypisać cech pracownika (wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2001 roku, II UKN 244/00).

W ocenie Sądu Okręgowego przedstawione okoliczności przemawiają za uznaniem, że ubezpieczona, ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń, była zainteresowana objęciem jej tytułem ubezpieczeń społecznych i uzyskaniem świadczenia. Strony umowy miały świadomość tego, że umowa nie będzie ich obowiązywać, a ich ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne będą krótkotrwałe. W uznaniu Sądu nawiązanie stosunku pracy, którego elementami są zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy i zobowiązanie pracodawcy do wypłacania wynagrodzenia, nie było rzeczywistym celem stron. Stronom chodziło o uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego z tytułu ciąży i macierzyństwa i temu celowi podporządkowały skonstruowanie określonej sytuacji prawnej, a umowa o pracę stanowić miała przede wszystkim narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę nie mogło stanowić podstawy do objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowników.

W ocenie Sądu Okręgowego, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, wątpliwości organu rentowego co do rzeczywistego celu i zamiaru stron nawiązujących ten stosunek prawny były uzasadnione, a zatem zaskarżona decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada prawu. W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art.477¹⁴§1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c., a wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalił zgodnie z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r., poz.265 ze zm.), zasądając od A. M. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.